

ЗАХИСТ ПЕРСОНАЛЬНИХ ДАНИХ В ЄВРОПІ ТА В УКРАЇНІ

Денис Олексійович МОГИЛЬОВ,

*студент факультету комп'ютерних наук
Харківського національного
університету радіоелектроніки*

Науковий керівник: *Турута О. В., канд.
юрид. наук, доцент, доцент кафедри
філософії Харківського національного
університету радіоелектроніки*

The paper analyzes the General Data Protection Regulation. It also studies the legislation of Ukraine in the field of personal data protection. A comparative analysis of the legislation of the EU and Ukraine is carried out in order to harmonize the laws of Ukraine with the EU law in the field of personal data protection.

Основним актом Європейського Союзу, що врегульовує питання захисту персональних даних, є Загальне положення про захист даних (General Data Protection Regulation) (далі – GDPR). Цей документ безпосередньо застосовується у всіх державах-членах ЄС відповідно до Договору про функціонування Європейського Союзу і не вимагає розробки додаткового національного законодавства. GDPR має екстериторіальний характер, оскільки розповсюджується не лише на країни-члени ЄС, а й на усіх суб'єктів, що обробляють дані громадян країн ЄС. Таким чином, цей акт регулює захист персональних даних на транснаціональному рівні. Важливість GDPR полягає у тому, що з прийняттям цього акту Європейський Союз фактично утворив світовий прецедент у сфері конфіденційності, оскільки відтепер контроль над даними був визнаний «базовим правом» фізичних осіб [1]. Прийнятий акт надав громадянам ЄС повноваження розпоряджатися своїми персональними даними: здійснювати контроль за збором, використанням та зберіганням. Стаття 32 Конституції України забороняє втручатися в особисте життя людини, за виключенням випадків, визначених законом, і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини [2]. Окрім Конституції України питання захисту

персональних даних в Україні регулюють ряд нормативно-правових положень, зокрема, Закон України «Про захист персональних даних», Кодекс України про адміністративні правопорушення, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Загальна декларація прав людини та Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод, положення яких є невід'ємною частиною українського законодавства. Також, до таких документів слід віднести положення Конвенції Ради Європи «Про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних», затверджений Уповноваженим Верховної Ради України з прав людини типовий порядок обробки персональних даних – Наказ «Про затвердження документів у сфері захисту персональних даних» від 08.01.2014 № 1/02-14. Проте, вони не вирішують усі проблеми, що пов'язані із захистом персональних даних.

Не зважаючи на те, що в Україні діє Закон «Про захист персональних даних», гармонізація національного законодавства з нормативною базою ЄС має бути продовжена. Потреба у приведенні законодавства з питань захисту персональних даних до європейських вимог обумовлена також Угодою про асоціацію між Україною та ЄС. Так, розділом III Угоди про асоціацію передбачається співробітництво у сфері юстиції, свободи та безпеки, а згідно зі ст. 15 Угоди про асоціацію, «Україна та ЄС погодились співпрацювати з метою забезпечення належного рівня захисту персональних даних відповідно до найвищих європейських та міжнародних стандартів, зокрема відповідних документів Ради Європи» [3].

Серед наявних проблем вітчизняного законодавства, що потребують врегулювання, науковцями відзначається відсутність чіткої класифікації персональних даних та наявність випадків, коли часто одні й ті ж персональні дані можуть бути одночасно віднесені до декількох видів. В свою чергу, GDPR поділяє дані за критерієм «чутливості» на дані загального характеру і спеціальні особові дані, до яких можна віднести інформацію щодо генетичних, біометричних показників або таких, що стосуються здоров'я [4]. Окрім того, вітчизняний закон не застосовує особливий підхід до регулювання персональних даних неповнолітніх осіб. У той же час GDPR встановлює ряд обмежень щодо поводження з даними дітей: так, за ч. 1 ст. 8 обробка персональних даних дитини визнається

законною лише у разі, якщо дитина досягла принаймні 16 років, або ж якщо згода була надана носієм батьківської відповідальності [4]. Додатково, залежно від віку дитини, інформація може підлягати викладенню в легкій для розуміння мові.

Важливим аспектом, якому має бути приділена увага, є встановлення та розмежування понять Privacy Policy (внутрішній документ, який встановлює правила збору і обробки персональних даних користувачів на певному веб-ресурсі) та Privacy Note (адресований суб'єктам персональних даних та в якому обробник персональних даних вказує, яким чином він збирає, використовує, передає персональні дані). Українське законодавство жодним чином не регулює питання Privacy Note, хоча саме його положення найчастіше підлягають перевіркам з боку контролюючих органів ЄС [5].

Підводячи підсумок, можна констатувати, що інститут захисту персональних даних пройшов тривалий шлях становлення у Європі, проте і сьогодні наявні тенденції щодо його подальшого правового розвитку. У порівнянні з іноземним досвідом, в Україні інститут захисту персональних даних є таким, що тільки почав свій розвиток. Подальше удосконалення Закону України «Про захист персональних даних» та забезпечення незалежного функціонування уповноваженого органу з питань захисту персональних даних на основі європейського досвіду стануть ключем для вирішення основних питань в цій галузі. Відсутність адаптації вітчизняної системи захисту персональних даних до європейських вимог перешкоджають ефективній діяльності вітчизняних компаній на міжнародному ринку, а це є необхідним кроком, враховуючи екстериторіальну дію GDPR та зобов'язання України на євроінтеграційному шляху.

Список використаних джерел:

1. Europe's new data protection rules export privacy standards worldwide. Politico. January 31, 2018. URL: <https://www.politico.eu/article/europe-data-protection-privacy-standards-gdpr-general-protection-data-regulation/>
2. Конституція України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, No 30, ст. 141), [Електронний ресурс]. – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми

державами-членами, з іншої сторони: Міжнародний документ від 27.06.2014 р. № 984_011. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text

4. Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (General Data Protection Regulation). URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>

5. Бринцев О.В. «Актуальні проблеми захисту персональних даних в Україні» - Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України. Вип. 5: Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії : за матеріалами II круглого столу. - Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. - 214 с. - Електронне наукове видання. - https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2021/Conf_20.09.21/Conf_20.09.21.pdf